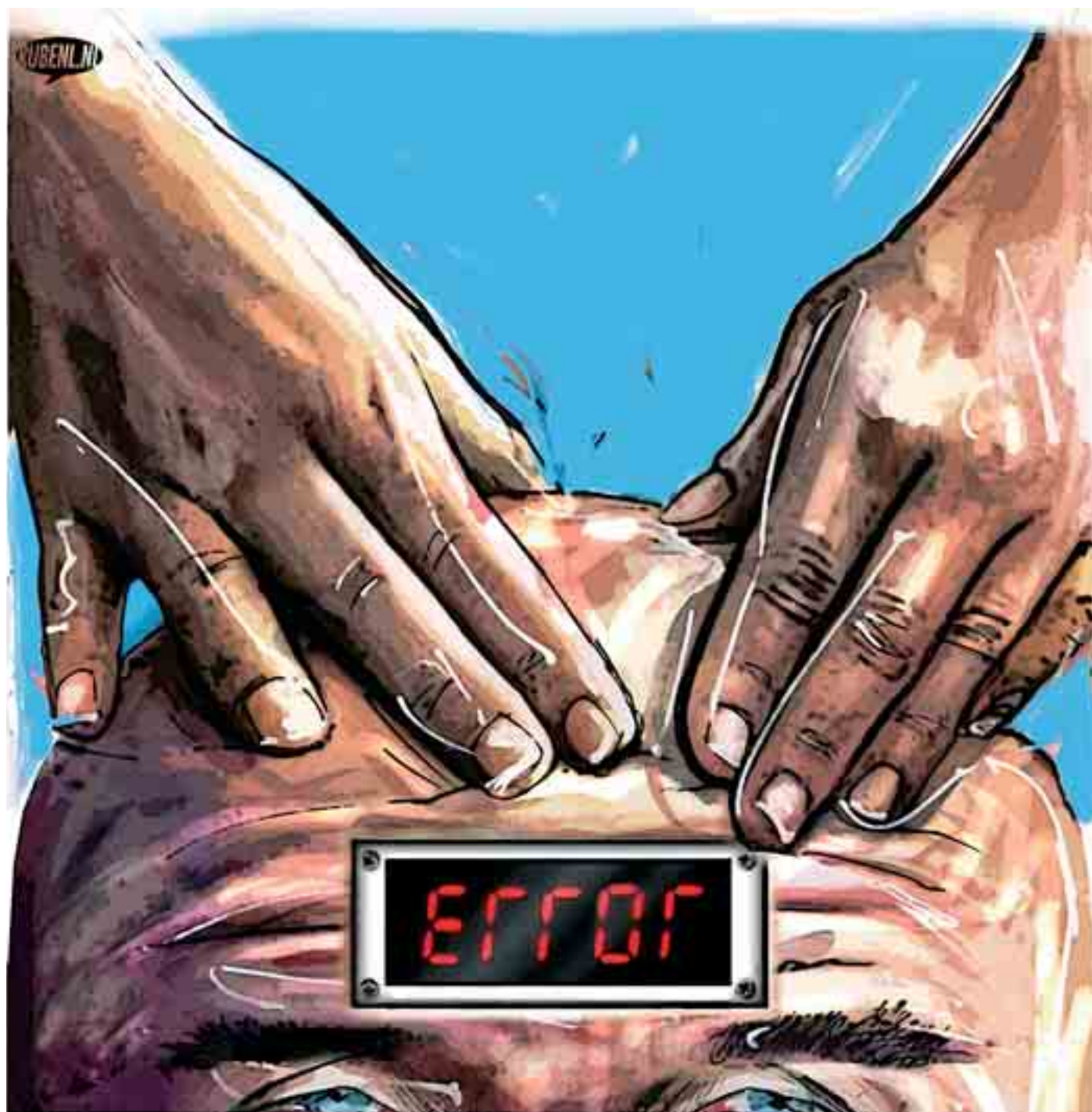

HET
ANDERE
BOEK

MAATSCHAPPIJ | TRUDY DEHUE

drie grote dimensies uiteen: het medische, psychische en sociale. Een mens is met andere woorden een lichaam, dat een talig zelfbewustzijn bezit, en gevat is in verhoudingen met anderen. Natuurlijk vielen die dimensies niet totaal van elkaar te onderscheiden. Een lichamelijke ziekte kan je, bijvoorbeeld door immobiliteit, sociaal isoleren, wat evenmin je psychisch welbevinden deugd zal doen. Omgekeerd kan psychisch lijden, door verlies van dierbaren bijvoorbeeld, je fysieke weerstand aantasten, zeker wanneer er niemand is om je rouw te aanhoren. We leerden dat armen vaker aan kwalen zoals diabetes of hartziekten leden dan gegoeden, omdat ze veel goedkoop, lees zoet en vet voedsel aten. Ze bleken ook vatbaarder voor infecties zoals tbc, een kwaal die voorgoed bedwongen was, zoals de docente vertelde, trots op onze preventieve geneeskunde. Een jaar of twintig later haalde de stad Gent heel even hysterische krantenkoppen met berichten over nieuwe gevallen van tbc, en u mag twee keer raden waar die zich hadden voorgedaan: in de groene villawijken net buiten de stad of in de oude industriegordel rond het centrum, waar het nageslacht van het stadsproletariaat moeizaam samenleeft met de nieuwe onderklasse; de arbeidsmigranten en hun nageslacht? Niet dat die vraag toen populair was, er rustte zelfs een zeker taboe op, en de huiver om een reëel gezondheidsprobleem in een ruimer betekenis kader te begrijpen laat zien hoe de laatste decennia in ons medische zelfbegrip een rigoureuze verschraling om zich heen greep, die we niet los kunnen zien van bredere maatschappelijke en politieke verschuivingen in de laatste twintig, dertig jaar.

Concurrentiestrijd

Die evolutie was eigenlijk al bezig toen ik in de schoolbanken zat. In de ziekenzorg werd ineens aan 'zorgmanagement' gedaan, er was sprake van het 'streamlinen van het zorgprofiel' en ander onduidelijks dat in veel plastic jargon verpakt werd. Verzorging van patiënten werden ineens zorghandelingen, en de zorgmanager timede hoeveel tijd (en geld) die handelingen konden (en mochten) kosten. Ziekenzalen werden stilstaande lopende banden, waar steeds minder ziekenverzorger zich langs steeds meer bedden haastten, in een verpleging die veel gelijkenis vertoonde met de moderne autoassemblage. Die evolutie was maar één kant van de herijking van de totale naoorlogse verzorgingsstaat, die ons kennelijk al te diep in de watten legde en ons te soft maakte voor de concurrentiestrijd in de nieuwe wereldeconomie, waar competitie en individueel streven sterkere 'assets' waren dan samenwerking en solidariteit.

De depressie-epidemie, het razend intelligente en boeiende boek van de psychologe en wetenschapsfilosofe Trudy Dehue, posteert zich middenin dit hele kluwen van ver-

Met je hoofd in de put

Hoeveel depressieve mensen kent u? Ligt het aan hun brein? Aan de maatschappij? Of praat de farmaceutische industrie ons stoornissen aan om pillen te venten? Erwin Mortier bespreekt Trudy Dehues geschiedenis van de neerslachtigheid.

ERWIN MORTIER

Bij het lezen van het boek van Trudy Dehue moest ik terugdenken aan de jaren dat ik als piepjonge aspirant-verpleegkundige les kreeg in wat toen onbeschrond plechtstatig 'gezondheidsleer' heette. Die bleek evenveel over ziekte te gaan als over gezondheid, die zeer na te streven toestand van ons organisme die zich blijkbaar alleen in het negatieve laat omschrijven: je bent gezond zolang je niks mankeert. Gezondheid viel in